

КДен № 2

Ил. П. и Марков

До КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
на РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

1

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Бх. № 4/к. 9. 2/98

Дата 27. 02. 1998

ДОПЪЛНИТЕЛНО СТАНОВИЩЕ

4. 03. 98 м. П. по конституционно дело N 2 от 1998г.

от Съвета на нотариусите
изпълнителен орган на Нотариалната камара
на Република БългарияОтносно : ПРАВНАТА СЪЩНОСТ НА ВПИСВАНЕТО НА НОТАРИУСИТЕ
В РЕГИСТЪРА НА НОТАРИАЛНАТА КАМАРА

Възлагането от страна на държавата на правомощието отделно лице да извършва предвидените в закона нотариални действия се извършва по реда и при условията на Закона за нотариусите. Законът (в първоначалната си редакция) урежда три различни начина за възлагане, като предвижда три различни фактически състави за придобиване на правоспособност на нотариус.

Първият фактически състав е уреден в членове 8 до 12 от Закона за нотариусите. Този фактически състав е динамичен, тъй като предвижда последователното осъществяване на отделните факти и извършва със Заповедта на Министъра на правосъдието и правната евроинтеграция за вписване на кандидата в регистъра на Нотариалната камара. Крайният акт поражда последиците на целия динамичен фактически състав, той съставлява стабилен административен акт и подлежи на обжалване по реда на ЗАП. По силата на този акт кандидатът бива овластен от държавата да осъществява държавна удостоверителна власт./чл.2 ал.1 от ЗННД/

Членове 13 до 16 от ЗННД уреждат последващи факти и обстоятелства, имащи отношение към реда за упражняване на придобитата правоспособност. В никакъв случай не може да се приеме, че правомощието за осъществяване на държавна удостоверителна власт възниква с вписването на лицето в регистъра на Нотариалната камара, тъй като вписването съставлява **охранителен акт**, който се постановява по искане на молителя. **Такъв акт е невъзможно да породи последиците на публичноправния акт „овластяване с държавна удостоверителна власт“.**

Вторият фактически състав е уреден в параграф 6 от преходните разпоредби на Закона за нотариусите. Този фактически състав също е динамичен, тъй като предвижда подаването на заявление и документите по чл. 11 от лицата по пар. 3. Министърът на правосъдието и правната евроинтеграция действа като обвързана администрация. Налице ли са предпоставките на пар. 6 вр. пар. 3, министърът е длъжен да постанови заповедта по пар. 6. **По силата на този акт лицата, изпълняващи нотариални функции по трудов договор биват овластени от държавата да продължат да осъществяват държавна удостоверителна власт за съответния район вече при условията на свободна професия, а не по трудов договор.**

Със Закона за нотариусите и нотариалната дейност не се създава нова функция - удостоверителната функция на нотариуса не се променя с промяна

на начина на организация на дейността. Законът не регламентира нито с материалноправни норми, нито с нови процесуални норми нотариалните производства - те са предмет на Гражданско-процесуалния кодекс.

Видно от изложеното лицата, за които са налице влезли в сила заповеди на министъра на правосъдието и правната евроинтеграция за вписването им в регистъра на Нотариалната камара са придобили правоспособност на нотариуси. Неосъществяването на отделни факти, имащи отношение към **реда за упражняване на придобитата правоспособност**: липса на образец от печат, одобрен от министъра на правосъдието, което е единствената пречка за вписване в регистъра на Нотариалната камара; няма отношение към вече придобитата правоспособност.

Да се приеме обратното - че влязлата в сила заповед на министъра по чл.12 от ЗННД е само един елемент от сложен фактически състав по придобиване на правоспособност да се „извършват предвидените в законите нотариални действия“ **води до абсурдния извод, че държавата е делегирала своята публична компетентност да предоставя правоспособност на определени лица да извършват държавна функция на един частноправен субект - Нотариалната камара, чиито цели и задачи - видно от разпоредбите на Глава трета на ЗННД - са да съдейства на държавата при организацията на нотариалната дейност.**

Безспорен извод от текста на ЗННД е, че са **налице две самостоятелни производства.**

Едното е **административно** по издаване на стабилен индивидуален административен акт, което се развива по чл.8-12 от ЗННД, а второто е **охранително** производство, което започва по молба от лице, което вече е **получило правоспособност на нотариус** по реда на цитираните текстове и е пред орган на частноправен субект - Нотариалната камара.

Влязлата в сила заповед на министъра на правосъдието и правната евроинтеграция е условие, за да започне новото охранително производство пред Съвета на нотариусите и се извърши процедурата по вписването. В тази процедура Съветът на нотариусите проверява дали са осигурени от нотариуса изискуемите се условия за практическо осъществяване на дейността - адрес на кантората, застрахователен договор, одобрен образец за печат на нотариуса.

Бездействието на държавния орган - в случая министъра на правосъдието и правната евроинтеграция, който следва при условието на обвързана администрация да одобри образците за печат на всеки нотариус, е причина да се постави в невъзможност всеки правоспособен нотариус да сезира Съвета на нотариусите с искане за вписване в регистъра, към което да приложи всички изискуеми от чл.14 ал.2 от ЗННД документи. Такива искания има и с решение на Съвета са оставени без движение с указания да се представи удостоверение за одобрен образец от печат.

Не случайно законодателят се служи с различна терминология , когато регламентира двете производства.

В процедурата по чл.8- 12 от ЗННД законодателят употребява понятието „кандидат“ , „кандидат за района“ и т.н. Различна е терминологията, която използва законодателят във всички текстове, които регламентират създаването и поддържането на регистъра на Нотариалната камара:

чл.5 „В нотариалната камара се води регистър. В регистъра се вписват нотариусите...“ , т.е. лица с качество на нотариус, правоспособни да извършват държавните удостоверителни функции по реда на закона. **Не се вписват кандидати за нотариуси.**

чл. 14 ал.2 от ЗННД изисква „за вписване на нотариус в регистъра е необходимо:....“ и т.н. да се представи влязла в сила заповед на министъра на правосъдието и правната евроинтеграция по чл.12 от ЗННД, т.е. за да поискат вписване в регистъра, лицата следва да докажат придобита правоспособност чрез влязла в сила заповед на министъра на правосъдието.

Решението на Съвета на нотариусите по чл.14 ал.1 от ЗННД е типичен охранителен акт. Законодателят е преценил, че когато овластява лица да извършават държавни удостоверителни функции, то е налице **Юридически факт, който се нуждае от оповестяване** от съображения за правна сигурност. Чрез вписване на нотариусите в регистър държавата осъществява едно от своите основни конституционни задължения, вписани в преамбюла на Конституцията на Република България - да осигурява правната сигурност на личността като оповести чрез вписването в регистър на кого е предоставила своите държавни удостоверителни функции. Оповестяването на правно значими обстоятелства е функция на всички основни регистри. С цел оповестяването им и създаване на официални документи с доказателствено значение се водят и регистърите за юридическите лица, търговския регистър, нотариалните книги и регистри, както и основните регистри по гражданското състояние на лицата - за ражданията, браковете и умираанията. **Тази оповестителна, а не правопораждаща същност на регистрирането на правнозначимите факти и обстоятелства е безспорна** и в правната литература / вж. подробно проф.д-р Живко Сталев „Вещественото битие на правото“, сп.“Правна мисъл“ бр.3-4/1997г, т.5 стр.6-7/.

От самия текст на цитирания 6/нов/ е възможен само еднозначния извод, че **се касае за отнемане на придобита правоспособност**, защото се отменят заповеди за вписване в регистъра на Нотариалната камара на НОТАРИУСИ. Ако от този текст се направи друг извод, излиза, че с новия текст се отменят заповедите за вписване само на онези лица, изпълняващи нотариални функции към влизане в сила на закона, които по трудов договор са назначени на длъжност нотариус в съответния районен съд, но не биха се отменили заповеди за вписване в регистъра, издадени за лица, които по трудов договор са съдии или съдии-изпълнители, изпълняващи нотариални функции.

Поради изложените съображения считаме, че с изменението на §6 от Преходните разпоредби на ЗННД /§20 от ЗИЗДЗН/, който вече предвижда правомощие министърът на правосъдието и правната евроинтеграция да отменя издадените заповеди за вписване е едно противоконституционно отнемане на придобита правоспособност по реда на закон, едно ограничаване на основни неотменими права на граждани на Република България без да са налице условията на чл.57 ал.1 от Конституцията.

Съвет на нотариусите
орган на Нотариалната камара
на Република България

Председател.

София, 26.II.1998г.